Súd:	Najvyšší správny súd SR
Spisová značka:	1SKomp/12/2022
Identifikačné číslo spisu:	5722200254
Dátum vydania rozhodnutia:	21. apríla 2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Naď
Funkcia:	predseda senátu
ECLI:	ECLI:SK:NSSSR:2022:5722200254.1

UZNESENIE

Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky zložený z predsedu senátu JUDr. Pavla Naďa a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., Mgr. Dušana Čima, JUDr. Jaroslavy Fúrovej, JUDr. Nory Halmovej, JUDr. Jany Haluškovej (sudkyňa spravodajkyňa), Mgr. Michala Novotného a prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., v kompetenčnom spore medzi Krajským súdom v Bratislave ako správnym súdom a Okresným súdom Martin, vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp.zn. 6S/20/2022 vo veci navrhovateľa T. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom XX. H. XXX/XX, XXX XX U., zastúpeného Weis & Partners s.r.o., so sídlom Ivánska cesta 30/B, 821 04 Bratislava, IČO: 47 234 776, proti odporcovi Ministerstvu obrany Slovenskej republiky, so sídlom Kutuzovova 258/8, 832 47 Bratislava, IČO 30 845 572, o neodkladné opatrenie, takto

r o z h o d o l :

Na prejednanie veci nie je daná právomoc správneho súdu.

O d ô v o d n e n i e

1. Navrhovateľ sa návrhom doručeným Okresnému súdu Martin 25. januára 2022 domáha nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým bude odporcovi zakázané vyžadovať od navrhovateľa podrobenie sa očkovaniu proti ochoreniu Covid-19, vydať akt prikazujúci navrhovateľovi podrobiť sa očkovaniu proti ochoreniu Covid-19, vyžadovať od navrhovateľa preukázanie sa dokladom o podrobení sa očkovaniu proti ochoreniu Covid-19, uložená povinnosť zdržať sa uloženia sankcie voči navrhovateľovi z dôvodu nepodrobenia sa očkovaniu proti ochoreniu Covid-19 a zakázané diskriminovať navrhovateľa z dôvodu nepodrobenia sa očkovaniu proti ochoreniu Covid-19. Navrhovateľ si uplatňuje náhradu trov konania.

2. V odôvodnení návrhu navrhovateľ uviedol, že je profesionálnym vojakom slúžiacim v Ozbrojených silách Slovenskej republiky, odporca je ústredný orgán štátnej správy, ktorý vydal napadnuté rozhodnutia. Vedúci hygienik Ministerstva obrany Slovenskej republiky (ďalej len „vedúci hygienik“ a „ministerstvo obrany“) a náčelník generálneho štábu vydali postupne od 17. septembra 2021 do 20. januára 2022 viacero služobných predpisov, ktorými v podstate nariadili, aby boli profesionálni vojaci plniaci úlohy podľa § 106 ods. 1 písm. a) a i) zákona č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych

vojakov alebo plniaci úlohy iných výcvikov, ako aj profesionálni vojaci vysielaní na určité úlohy mimo Slovenskej republiky, očkovaní proti ochoreniu Covid-19. Ich kompletná vakcinácia sa mala ukončiť do 27. decembra 2021. Velitelia úradov a jednotiek, ktorým podlieha navrhovateľ, nariadili vykonanie týchto služobných predpisov svojim podriadeným, na základe čoho navrhovateľ k okamihu podania návrhu očakáva, že mu bude daný rozkaz podrobiť sa očkovaniu. Po analýze právomoci vedúceho hygienika nariadiť očkovanie s ohľadom na zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a vyhlášku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú povinnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení navrhovateľ zdôraznil, že každé očkovanie môže byť nariadené len očkovacou látkou, ktorá je riadne schválená na použitie. Za takú nemožno považovať látky schválené len na núdzové použitie, ktoré teda neprešli testovacou fázou. V tejto súvislosti odkázal na svoje práva podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov, ďalej len „ústava“) a čl. 3, 6 a 7 Charty základných práv Európskej únie, ako aj ust. § 26 ods. 3 a 9 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, upravujúce spôsob biomedicínskeho výskumu. Spochybnil, že by orgány verejnej moci poznali skutočný stav ohľadom pandémie ochorenia Covid-19 a zdôraznil nízku výpovednú hodnotu testovania antigénovými testami a testami RT-PCR. Tieto tvrdenia podporil odkazmi na rozsudky zahraničných súdov (rakúskeho a portugalského), ktoré podporujú názor, že reálnu prítomnosť ochorenia môže diagnostikovať len lekár (zdravotnícky pracovník). Následne navrhovateľ podčiarkol neodňateľnosť, nescudziteľnosť, nepremlčateľnosť a nezrušiteľnosť základných ľudských práv a slobôd podľa ústavy, Listiny základných práv a slobôd (uvedenej ústavným zákonom č. 23/1991 Zb.), Všeobecnej deklarácie ľudských práv a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 209/1992 Zb.). Podľa neho nemožno trvať na prezumpcii legálnosti právneho aktu, ktorý zjavne zasahuje do základných ústavných princípov alebo je v rozpore s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky. Neodôvodnené rozlišovanie medzi očkovanými a neočkovanými považuje navrhovateľ za rozporné s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2021/953 zo 14. júna 2021 o rámci pre vydávanie, overovanie a uznávanie interoperabilných potvrdení o očkovaní proti ochoreniu Covid-19, o vykonaní testu a o prekonaní tohto ochorenia (Digitálny COVID preukaz EÚ). Dostupné štúdie, ktorých zoznam navrhovateľ pripojil, svedčia o tom, že aj očkovaní môžu šíriť ochorenie bez symptómov, no u neočkovaných je riziko takéhoto asymptomatického šírenia celkom minimálne.

3. Okresný súd Martin listom z 27. januára 2022 sp. zn. 11C/12/2022 postúpil vec podľa § 43 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov, ďalej aj „CSP“) Krajskému súdu v Bratislave ako správnemu súdu majúc za to, že ide o správnu žalobu (na ktorej prejednanie nie je príslušný). Vyšiel z názoru, že predmetom sporu je ochrana navrhovateľa v oblasti verejnej správy. Právny vzťah profesionálneho vojaka nie je podľa judikatúry súkromnoprávnym vzťahom, ale spadá do oblasti správneho súdnictva podľa § 2 Správneho súdneho poriadku (zákona č. 162/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov, ďalej tiež „SSP“).
4. Krajský súd v Bratislave s postúpením veci nesúhlasil, preto podľa § 18 ods. 4 SSP vec predložil kompetenčnému senátu. Zdôraznil, že navrhovateľ žiada o nariadenie neodkladného opatrenia podľa ustanovení § 324 a nasl. CSP, ktoré sa však nepoužijú v konaní podľa SSP. Okrem toho sa domáha neodkladnej úpravy pomerov v snahe predísť budúcim zásahom, na čo správny súd nemá oprávnenie. Správny súd nemôže neodkladne upraviť pomery a zakázať alebo prikázať budúce konanie. Judikatúru, ktorú okresný súd citoval, nemožno v danej veci použiť. Navrhovateľ v návrhu celkom jasne uviedol, že požaduje nariadenie neodkladného opatrenia, preto neprichádza do úvahy ani odstraňovanie vád jeho podania.

5. Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) zriadený podľa § 8 CSP prejednal predložený kompetenčný spor ako spor o právomoc, ktorý vznikol medzi správnym súdom a iným súdom podľa § 18 ods. 4 SSP.

6. Podľa § 3 Civilného sporového poriadku súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

7. Podľa § 4 Civilného sporového poriadku iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon.

8. Osobitnou podkategóriou právomoci súdov sú veci, ktoré sú ustanovené v Civilnom mimosporovom poriadku (v zákone č. 161/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov, ďalej len „CMP“) a ktoré podľa § 1 CMP súdy prejednávajú a rozhodujú v civilnom mimosporovom konaní.

9. Podľa § 2 ods. 1 Správneho súdneho poriadku v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom a podľa § 6 ods. 1 rovnakého zákona správne súdy v správnom súdnictve preskúmavajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánu verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

10. Kompetenčný senát vo svojej judikatúre zdôraznil, že pre vymedzenie pojmu súkromnoprávneho sporu a súkromnej veci v zmysle § 3 CSP nie je rozhodujúci petit žaloby (návrhu), ale zásadne príslušná hmotnoprávna úprava právneho vzťahu, z ktorého vznikajú či majú vzniknúť práva alebo povinnosti, ktoré sú predmetom sporu v danej veci (naposledy napr. uznesenia sp. zn. 1SKomp/2/2021, 1SKomp/3/2021 a 1SKomp/6/2021). Zároveň však kompetenčný senát v týchto uzneseniach dospel k záveru, že ak je predmetom konania právo alebo povinnosť, ktoré majú svoj základ nie v hmotnom, ale výlučne v procesnom práve, potom nemožno hovoriť o súkromnoprávnom spore alebo súkromnoprávnej veci. Takým prípadom je aj neodkladné opatrenie, ktoré je procesným inštitútom upraveným v § 324 a nasl. CSP. Právo na nariadenie neodkladného opatrenia nemá svoj pôvod v hmotnom práve, ale len v ustanoveniach procesného práva, v ktorých sú upravené aj predpoklady jeho vydania (§ 325 ods. 1 CSP) a jeho obsah (§ 325 ods. 2 CSP). Predmetom konania o neodkladnom opatrení tak nie je súkromnoprávny spor ani iná súkromnoprávna vec, ale procesný nárok navrhovateľa na to, aby súd nariadil neodkladné opatrenie ako osobitný procesný prostriedok neodkladnej ochrany práva.

11. Kompetenčný senát vo svojej novšej judikatúre (opäť porovnaj vyššie spomínané uznesenia vo veciach z roku 2021) tiež uzavrel, že pri posudzovaní právomoci civilného súdu nie je rozhodujúca povaha samotného hmotnoprávneho vzťahu, na ktorého ochranu má navrhované neodkladné opatrenie slúžiť, ani navrhovaný obsah samotného neodkladného opatrenia. Rozhodujúce je, že neodkladné opatrenie je procesný inštitút upravený v CSP, o ktorom rozhoduje vždy (v prvej inštancii) okresný súd (§ 324 ods. 2 CSP). Naopak SSP neupravuje nielen neodkladné opatrenie, ale ani žiaden iný podobne široký procesný prostriedok dočasnej ochrany účastníka. Inštitút odkladného účinku správnej žaloby (§ 182 až 189 SSP) nie je takým inštitútom; nejde totiž o samostatný procesný nárok, ale len o rozšírenie účinkov, ktoré sú inak s podaním správnej žaloby spojené. Správne súdy tak nemajú právomoc konať o neodkladnom opatrení podľa § 324 a nasl. CSP.

12. Uvedené závery sú v celom rozsahu použiteľné aj na prejednávanú vec. Navrhovateľ sa totiž aj tu celkom zreteľne domáha nariadenia neodkladného opatrenia podľa § 324 a nasl. CSP, hoci jeho dôvodnosť nevyvodzuje zo súkromnoprávneho vzťahu. Okresný súd totiž správne zdôraznil, že právne vzťahy vyplývajúce zo štátnej služby profesionálnych vojakov podľa zákona č. 281/2015 Z. z. nemožno považovať za súkromnoprávne veci (porovnaj uznesenie kompetenčného senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1KO/25/2018). Navrhovateľ sa svojím návrhom domáha, aby sa služobným orgánom zakázalo uplatňovať voči nemu určité opatrenia, na ktoré sa tieto orgány považujú za oprávnené a ktorých rešpektovanie podľa nich má tvoriť súčasť služobnej disciplíny navrhovateľa, ktorá je spojená s jeho služobným pomerom profesionálneho vojaka. Ako však už bolo uvedené, pre posúdenie právomoci správneho súdu to nie je podstatné. Podstatné totiž je, že správny súd podľa § 2 ani podľa §

6 SSP nemá právomoc na rozhodovanie o neodkladných opatreniach ani o inom podobnom procesnom prostriedku ochrany.

13. Právomoc na konanie o neodkladných opatreniach ako procesnom prostriedku má vo všeobecnosti súd podľa CSP. To však samo osebe neznamená, že ak sú splnené podmienky § 324 a 325 ods. 1 CSP, súd môže vydať neodkladné opatrenie s akýmkoľvek obsahom alebo na ochranu akéhokoľvek práva. Judikatúra súdov už totiž dávnejšie vyslovila, že neodkladným opatrením nemožno brániť vo výkone právomocí inému orgánu verejnej moci (napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Obo/240/98 a 7Cdo/59/2011, ako aj judikát R 123/1999). Obdobne z § 336 a 337 CSP možno vyvodiť záver, že neodkladné opatrenie možno nariadiť len vtedy, ak povinnosť, ktorá sa ním ukladá, môže mať vecný súvis s následnou žalobou vo veci samej. Použitie formulácie „žaloba vo veci samej“ evokuje, že neodkladné opatrenie možno nariadiť len v súvislosti s takou vecou (samou), v ktorej by bolo možné domáhať sa ochrany práva žalobou (§ 131 CSP) na súde, teda na ktorej prejednanie je daná jeho právomoc. Tieto okolnosti však nie sú určujúce pri posudzovaní, či správny súd má právomoc na konanie o neodkladnom opatrení. Naopak, sú rozhodné pri posudzovaní otázky, či v danej veci možno nariadiť neodkladné opatrenie práve s navrhovaným obsahom práve voči danému odporcovi a práve na ochranu toho práva, ktoré je označené v návrhu. Skúmanie týchto okolností je však úlohou civilného súdu, ktorý bude o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodovať.

14. Zo všetkých zhora uvedených dôvodov preto kompetenčný senát dospel k záveru, že Krajský súd v Bratislave opodstatnene vyslovil nesúhlas s tým, že mu Okresný súd Martin postúpil prejednávanú vec. Preto podľa § 18 ods. 4 SSP vyslovil, že na prejednanie tejto veci nie je daná právomoc správneho súdu.

15. Podľa § 18 ods. 4 SSP sú súdy týmto rozhodnutím viazané, čo znamená, že sú v ďalšom konaní v prerokúvanej veci povinné vychádzať z právneho názoru, že jej prejednanie nepatrí do právomoci správnych súdov. Žiadne svoje rozhodnutie potom nemôžu založiť na opačnom právnom názore, teda že by táto vec do právomoci správnych súdov patrila.

16. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 8 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.